

**Fundusze
Europejskie**
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

PROGRAM NAUCZANIA KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH

ROL.01.5. Trening koni

w zakresie kwalifikacji

ROL.01. Jeździectwo i trening koni

wyodrębnionej w zawodach

jeździec 516408

technik hodowca koni 314203

Branża: rolno-hodowlana ROL

Warszawa 2021

Autorzy:

mgr inż. Piotr Osmański

mgr Robert Fleischer

Recenzenci:

Recenzent 1 – Recenzja dydaktyczna (nauczyciel uczący w zawodzie, w którym wyodrębniono daną kwalifikację) mgr dr hab. inż. Ewa Jastrzębska, prof. UWM

Recenzent 2 – Recenzja merytoryczna (przedstawiciel pracodawców właściwy dla danego zawodu) mgr Agata Bączkowska

Ekspert:

mgr inż. Karolina Koszela

Program opracowany we współpracy podmiotów z otoczenia społeczno-gospodarczego wskazanego we wniosku o powierzenie grantu na opracowanie modelowego kwalifikacyjnego kursu zawodowego (KKZ):

DGA S.A. (Partner Wiodący) z Gminą Miastem Toruń (Partner) reprezentowaną przez Toruński Ośrodek Doradztwa Metodycznego i Doskonalenia Nauczycieli z Torunia przy współpracy z Zielone Ranczo. Anna Nowak - Nauka Jazdy Konnej podmiotem otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

Oś priorytetowa II

Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji

Działanie 2.14. Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie

Konkurs nr POWR.02.14.00-IP.02-00-003/19

Opracowanie modelowych programów kwalifikacyjnych kursów zawodowych (kkz)

Warszawa 2021

Spis treści

PROGRAM NAUCZANIA KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH ROL.01.5. Trening koni	4
1. Wprowadzenie	4
2. Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych	11
2.1. Pogrupowanie efektów kształcenia	11
2.2. Określenie liczby godzin na kształcenie zawodowe	19
2.3. Plan kursu umiejętności zawodowych	22
3. Cele kształcenia kursu umiejętności zawodowych	23
4. Programy poszczególnych zajęć	24
4.1. Program nauczania dla przedmiotu: Teoria treningu koni	24
4.1.1 Cele ogólne przedmiotu	24
4.1.2 Cele szczegółowe przedmiotu	24
4.1.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	25
4.1.4 Procedury osiągania celów kształcenia	27
4.1.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	30
4.2. Program nauczania dla przedmiotu: Czynności związane z treningiem koni	32
4.2.1 Cele ogólne przedmiotu	32
4.2.2 Cele szczegółowe przedmiotu	32
4.2.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	34
4.2.4 Procedury osiągania celów kształcenia	36
4.2.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	39
5. Ewaluacja programu kursu umiejętności zawodowych	41
6. Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych	42
6.1. Wykaz literatury	42
6.2. Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych	43
7. Sposób i forma zaliczenia kursu	45
8. Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć	46

PROGRAM NAUCZANIA KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH ROL.01.5. Trening koni

1. Wprowadzenie

Charakterystyka programu

Kurs umiejętności zawodowych (dalej KUZ) jest jedną z pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego. Program nauczania kursu umiejętności zawodowych (KUZ) – zgodnie z art. 4 pkt. 35a ustawy Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, z późn. zm.) uwzględnia:

- a) podstawę programową kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego w zakresie jednej z jednostek efektów kształcenia wyodrębnionych w ramach danej kwalifikacji albo b) efekty kształcenia właściwe dla dodatkowych umiejętności zawodowych określone w załączniku do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego.

Minimalna liczba godzin kształcenia na kursie umiejętności zawodowych:

- w przypadku kształcenia w zakresie jednej z części efektów kształcenia wyodrębnionych w ramach danej kwalifikacji – jest równa minimalnej liczbie godzin kształcenia przewidzianej dla danej części efektów kształcenia, określonej w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego;
- w przypadku kształcenia w zakresie efektów kształcenia właściwych dla dodatkowych umiejętności zawodowych – jest równa minimalnej liczbie godzin kształcenia przewidzianych dla danej dodatkowej umiejętności zawodowej, określonej w przepisach prawa;
- w przypadku efektów wspólnych dla wszystkich zawodów wynosi 30 godzin.

Kurs umiejętności zawodowych może być prowadzony przez:

- publiczne i niepubliczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe, z wyjątkiem szkół artystycznych – w zakresie zawodów, w których kształcą, oraz w zakresie innych zawodów przypisanych do branż, do których należą zawody, w których kształci szkoła,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego i centra kształcenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową, o której mowa w art. 170 ust. 2, posiadające akredytację, o której mowa w art. 118. ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, z późn. zm.).

Kurs umiejętności zawodowych może być prowadzony w formie:

- dziennej – odbywa się przez 5 lub 6 dni w tygodniu;

- stacjonarnej – odbywa się przez 3 lub 4 dni w tygodniu;
- zaocznej – odbywa się co 2 tygodnie przez 2 dni, a w uzasadnionych przypadkach – co tydzień przez 2 dni.

Minimalna liczba godzin kształcenia na kursie umiejętności zawodowych:

- w przypadku kształcenia w zakresie jednej z części efektów kształcenia wyodrębnionych w ramach danej kwalifikacji – jest równa minimalnej liczbie godzin kształcenia przewidzianej dla danej części efektów kształcenia, określonej w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego;
- w przypadku kształcenia w zakresie efektów kształcenia właściwych dla dodatkowych umiejętności zawodowych – jest równa minimalnej liczbie godzin kształcenia przewidzianych dla danej dodatkowej umiejętności zawodowej, określonej w przepisach prawa;
- w przypadku efektów wspólnych dla wszystkich zawodów wynosi 30 godzin.

Kurs umiejętności zawodowych kończy się zaliczeniem w formie ustalonej przez podmiot prowadzący kurs. Osoba, która uzyskała zaliczenie, otrzymuje zaświadczenie o ukończeniu kursu umiejętności zawodowych. Wzór zaświadczenia określa prawo. Osoba, która ukończyła KUZ i podejmuje kształcenie na kwalifikacyjnym kursie zawodowym w obrębie tej samej kwalifikacji, może być zwalniana, na swój wniosek złożony podmiotowi prowadzącemu kwalifikacyjny kurs zawodowy, z zajęć dotyczących odpowiednio treści kształcenia lub efektów kształcenia zrealizowanych w dotychczasowym procesie kształcenia, o ile sposób organizacji kształcenia na kwalifikacyjnym kursie zawodowym umożliwia takie zwolnienie. Takie rozstrzygnięcie umożliwia stopniowe osiąganie efektów kształcenia realizowanych na kwalifikacyjnym kursie zawodowym poprzez uczenie się na krótszych kursach umiejętności zawodowych, przy czym gwarantuje się możliwość zaliczenia efektów tego kształcenia przy podejmowaniu dalszej nauki na kwalifikacyjnym kursie zawodowym. Jest to rozwiązanie wychodzące naprzeciw potrzebom osób dorosłych, podejmujących dalsze kształcenie lub doskonalenie zawodowe w trakcie pracy zawodowej. Nowy model kształcenia zawodowego wychodzi naprzeciw potrzebom osób dorosłych, podejmujących dalsze kształcenie lub doskonalenie zawodowe w trakcie pracy zawodowej. Umożliwia on również zwiększenie mobilności zawodowej osób dorosłych oraz szybsze reagowanie na potrzeby rynku pracy i gospodarki.

Kształcenie na kursie umiejętności zawodowych może być realizowany w formie stacjonarnej lub zaocznej z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (on-line). Podmioty prowadzące kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość są zobowiązane zorganizować szkolenie dla uczestników kursu przed rozpoczęciem zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Efekty kształcenia wskazane do realizacji w kształceniu teoretycznym mogą być (po spełnieniu wymagań określonych w aktualnych przepisach oświatowych) realizowane w formie kształcenia na odległość, przy czym zaliczenie tych zajęć nie może odbywać się w formie zdalnej. Kształcenie praktyczne nie może odbywać się z wykorzystaniem tych metod i technik kształcenia na odległość. Rodzaj i wymiar godzin zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość określa podmiot prowadzący kształcenie ustawiczne z wykorzystaniem tych metod i technik. Zajęcia praktyczne i laboratoryjne realizowane w ramach kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych nie mogą być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Podmioty prowadzące kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość zapewniają:

- dostęp do oprogramowania, które umożliwia synchroniczną i asynchroniczną interakcję między słuchaczami lub uczestnikami a osobami prowadzącymi zajęcia;
- materiały dydaktyczne przygotowane w formie dostosowanej do kształcenia prowadzonego z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość;

- bieżącą kontrolę postępów w nauce słuchaczy lub uczestników, weryfikację ich wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, w formie i terminach ustalonych przez podmiot prowadzący kształcenie;
- bieżącą kontrolę aktywności osób prowadzących zajęcia.

Formy indywidualizacji pracy uczestników powinny uwzględniać:

- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do potrzeb uczestnika,
- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do możliwości uczestnika.

Wskazane jest przeprowadzenie szczegółowej diagnozy potrzeb rozwoju uczestnika w kontekście specyfiki przedmiotu nauczania (diagnoza posiadanych kompetencji i potrzeb rozwoju uczestnika powinna być wykonana przez zespół prowadzących zajęcia i wychowawców z udziałem pedagoga, psychologa, doradcy zawodowego, rodziców) oraz ustalenie sposobu pracy z uczestnikiem. Dużą uwagę należy zwrócić na uczestników posiadających trudności z uczeniem się. Niemniej ważni są uczestnicy uzdolnieni i szczególnie zainteresowani zawodem, przedmiotem nauczania. Każdy uczestnik posiadający szczególne potrzeby i możliwości powinien mieć określone właściwe dla siebie tempo i zakres pracy w obszarze przedmiotu nauczania z zachowaniem realizacji podstawy programowej.

Program kursu umiejętności zawodowych dla jednostki efektów uczenia się ROL.01.5. Trening koni wyodrębnionej w zawodach: jeździec i technik hodowca koni przeznaczony jest dla osób dorosłych, zainteresowanych uzyskiwaniem i uzupełnianiem wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych. Osoby, które nie ukończyły 18 lat, podlegają obowiązkowi nauki, który spełnia się przez uczęszczanie do publicznej lub niepublicznej szkoły ponadpodstawowej/ponadgimnazjalnej albo przez realizowanie, zgodnie z odrębnymi przepisami, przygotowania zawodowego u pracodawcy.

Na kurs przyjmuje się kandydatów, którzy muszą posiadać aktualne zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do kształcenia w zawodzie, w którym wyodrębniono daną kwalifikację i/lub orzeczenia lekarskie w zakresie kwalifikacji, dla której podstawa programowa przewiduje uzyskania konkretnych umiejętności i/lub orzeczenie psychologiczne.

Struktura programu kursu umiejętności zawodowych dla jednostki efektów uczenia się ROL.01.5. Trening koni

Program kursu ma strukturę przedmiotową/spiralną. Struktura treści ułożona jest w kursie tak, aby była bardzo przydatna w procesie utrwalania wiedzy i kształtowania trwałych umiejętności i kompetencji. Ma to znaczenie w przypadku podjęcia innych kursów umiejętności zawodowych lub kursu kwalifikacji zawodowych wyłonionych dla zawodu jeździec. Pozwala ona kształcącym wzbogacać zakres informacji, pogłębiać treści i nabywać coraz bardziej skomplikowane umiejętności. Umożliwia również prowadzącemu zajęcia nawiązywanie do wcześniej omawianych tematów, dzięki czemu utrwalane są wiadomości i umiejętności poznane w początkowym etapie kształcenia. Ponadto taki układ treści nauczania sprzyja bardziej skutecznemu przygotowaniu uczącego się do wykonywania zadań zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy. Treści są realizowane w postaci kształcenia teoretycznego i praktycznego. Zaleca się realizację zajęć teoretycznych przed praktycznymi.

Kurs umiejętności zawodowych (KUZ) może rozpocząć się w dowolnym momencie danego semestru. Termin rozpoczęcia i zakończenia kursu ustala organizator kursu dostosowując go do potrzeb i możliwości uczestników KUZ.

Dla zawodu jeździec 516408 przypisano poziom III Polskiej Ramy Kwalifikacji, określony dla zawodu jako kwalifikacji pełnej. Dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie: ROL.01. Jeździectwo i trening koni określono poziom 3 Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Liczba godzin przewidziana na realizację programu wynosi 210 godzin i jest zgodna z minimalną liczbą godzin kształcenia zawodowego dla tej kwalifikacji wynikającej z podstawy programowej dla zawodu jeździec.

Kurs umiejętności zawodowych ROL.01.5. Trening koni może być prowadzony w formie:

- dziennej – nauka odbywa się przez: 5 dni w tygodniu po min. 6 godzin dziennie (1,75 miesiąca) lub 6 dni w tygodniu po min. 6 godzin dziennie (1,48 miesiąca)
- stacjonarnej (z wykorzystaniem technik i metod kształcenia na odległość) – nauka odbywa się 3 dni w tygodniu po min. 6 godzin dziennie (2,91 miesiąca x 72 godz. (1 miesiąc) = 210 godz.)
- zaocznej: nauka odbywa się co 2 tygodnie przez 2 dni, a w uzasadnionych przypadkach – co tydzień przez 2 dni po 10 godzin dziennie (minimum 65% z 210 godzin = 136,5 godzin).

Program nauczania kursu umiejętności zawodowych ROL.01.5. Trening koni został opracowany do realizacji w formie:

- stacjonarnej (z wykorzystaniem technik i metod kształcenia na odległość) – nauka odbywa się 3 dni w tygodniu po min. 6 godzin dziennie (2,91 miesiąca x 72 godz. (1 miesiąc) = 210 godz.)

Zajęcia są realizowane na przedmiotach kształcenia teoretycznego (60 godz.) oraz praktycznego (150 godz.).

Kurs umiejętności zawodowych ROL.01.5. Trening koni kończy się zaliczeniem w formie ustalonej przez podmiot prowadzący kurs. Osoba, która uzyskała zaliczenie, otrzymuje zaświadczenie o ukończeniu kursu umiejętności zawodowych.

Uczestnik/słuchacz, który otrzyma zaświadczenie o ukończeniu wszystkich kursów umiejętności zawodowych (KUZ) może uzyskać świadectwo potwierdzające kwalifikację ROL.01. Jeździectwo i trening koni po zdaniu egzaminu zawodowego, części teoretycznej i praktycznej. Uczestnik może uzyskać dyplom zawodowy w zawodzie jeździec po uzyskaniu wykształcenia średniego lub średniego branżowego.

Informacja o Kursach Umiejętności Zawodowych (KUZ) w Kwalifikacyjnym Kursie Zawodowym (KKZ)

Program kursu kształcenia zawodowego oferuje uczestnikom przygotowanie do nabycia dodatkowych uprawnień zawodowych w zakresie wybranych umiejętności zawodowych lub kwalifikacji rynkowych funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji. W ramach kursu umiejętności zawodowych w kwalifikacyjnym kursie zawodowym ROL.01. Jeździectwo i trening koni wyodrębnione zostały:

ROL.01.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy

ROL.01.2. Podstawy jeździectwa

ROL.01.3. Chów i użytkowanie koni

ROL.01.4. Nauka jeździectwa

ROL.01.5. Trening koni

ROL.01.6. Język obcy zawodowy

oraz efekty kształcenia realizowane na wszystkich obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego związane z nabywaniem kompetencji personalnych i społecznych, zgrupowane w jednostkach efektów kształcenia:

ROL.01.7. Kompetencje personalne i społeczne.

Założenia programowe

Celem kształcenia zawodowego jest przygotowanie uczących się do życia w warunkach współczesnego świata, wykonywania pracy zawodowej i aktywnego funkcjonowania na zmieniającym się rynku pracy. Zadania wszystkich podmiotów prowadzących kształcenie zawodowe oraz sposób ich realizacji są uwarunkowane zmianami zachodzącymi w otoczeniu gospodarczo-społecznym, na które wpływają w szczególności: idea gospodarki opartej na wiedzy, globalizacja procesów gospodarczych i społecznych, rosnący udział handlu międzynarodowego, mobilność geograficzna i zawodowa, nowe techniki i technologie, a także wzrost oczekiwań pracodawców w zakresie poziomu wiedzy i umiejętności pracowników.

Opis branży

W Polsce branża rolno-hodowlana rozwija się obecnie dynamicznie na rynku pracy. Jeździectwo to sport, szczególnie obecnie uważany za najważniejszy element tzw. „przemysłu końskiego” – obejmującego zróżnicowane pola działalności zawodowej takie jak hodowla, różne sposoby użytkowania koni oraz działania gospodarcze i wytwórcze na rzecz hodowli i użytkowania koni. W związku z tym wykorzystanie koni w sporcie, turystyce i rekreacji to szansa dla rozwoju tych dziedzin na najbliższe lata, to również praca dla ludzi zajmujących się hodowlą i użytkowaniem koni. Rozwój jeździectwa narzuca konieczność posiadania przez ośrodki jeździeckie koni rekreacyjnych i sportowych przygotowanych na odpowiednim poziomie, a w związku z tym istnieje potrzeba kształcenia osób w tym zawodzie, których zadaniem będzie przygotowywanie koni. Absolwent kwalifikacyjnego kursu zawodowego dla kwalifikacji ROL.01. Jeździectwo i trening koni może być czynnym zawodnikiem w poszczególnych dyscyplinach jeździeckich. Rozwijający się sport jeździecki w Polsce i na świecie stwarza możliwość zatrudnienia absolwenta w zawodzie jeździec w charakterze asystenta zawodnika – luzak. Zwiększający się popyt na rekreację jeździecką daje możliwość pracy jako osoba ucząca jazdy konnej. Ponadto absolwenci kwalifikacyjnego kursu zawodowego mogą pełnić rolę asystenta instruktora/trenera oraz podjąć pracę w:

- ośrodkach hodowli i użytkowania koni, stadninach koni, stadach ogierów lub zakładach treningowych,
- ośrodkach rekreacji i turystyki konnej,
- indywidualnych gospodarstwach rolnych specjalizujących się w chowie, hodowli i użytkowaniu koni,
- związkach hodowców koni,
- instytucjach zajmujących się utrzymywaniem i użytkowaniem koni, takich jak tory wyścigów konnych, związki jeździeckie,
- wytwórniach pasz dla koni, sprzętu i powozów,
- przedsiębiorstwach transportu konnego.

Zakres merytoryczny programu nauczania kursu umiejętności zawodowych obejmuje podstawę programową kształcenia w zawodzie, a także zawiera elementy materiału nauczania wykraczające poza wspomnianą podstawę programową, co pozwala uatrakcyjnić proces kształcenia i otworzyć się na dynamiczne zmiany, zachodzące w całej branży rolno-hodowlanej w kraju oraz innych państwach Unii Europejskiej. Prawidłowa realizacja procesu kształcenia dla jednostki efektów uczenia się ROL.01.5. Trening koni wymaga prowadzenia zajęć praktycznych w formie dydaktycznych wycieczek zawodowych oraz zajęć terenowych podczas których uczestnicy poznają innowacyjne rozwiązania techniczne i organizacyjne stosowane w ośrodkach turystyki jeździeckiej. W kształceniu praktycznym zaleca się korzystanie z zasobów i współpracy z firmami i instytucjami wiodącymi w danym zawodzie. Praktyczna nauka może odbywać się u pracodawców, w placówkach kształcenia ustawicznego, centrach kształcenia zawodowego, warsztatach szkolnych, pracowniach szkolnych, a także w ośrodkach turystyki jeździeckiej.

Kurs umiejętności zawodowych dla jednostki efektów uczenia się ROL.01.5. Trening koni przygotowuje uczestników do wykonywania czynności związanych z przygotowaniem miejsca treningu koni i do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania, stosowaniem lonżowania i obsługiwaniem urządzeń stosowanych w treningu koni, pielęgnacją powysiłkową oraz odnową biologiczną koni. Program nauczania uwzględnia aktualny stan wiedzy o branży rolno-hodowlanej i odpowiada potrzebom rynku pracy.

Pracodawcy poszukują wykwalifikowanych pracowników, którzy posiadają udokumentowane kwalifikacje zawodowe. Program kursu umiejętności zawodowych dla jednostki efektów uczenia się ROL.01.5. Trening koni został tak skonstruowany, aby w oparciu o podstawę programową i uwzględniając aktualny stan wiedzy sprostać wymaganiom pracodawców oraz wyjść naprzeciw potrzebom rynku pracy w branży rolno-hodowlanej.

Realizacja procesu kształcenia w zakresie kwalifikacji ROL.01.5. Trening koni wymaga wysoko wykwalifikowanej kadry nauczycieli i instruktorów jazdy konnej, posiadających wieloletnie doświadczenie w nauczaniu jeździectwa oraz merytoryczną, uaktualnianą wiedzę z zakresu treningu koni dostosowaną do nowej podstawy programowej.

Sylwetka adresata kursu umiejętności zawodowych

Uczestnik kursu umiejętności zawodowych w zakresie ROL.01.5. Trening koni przygotowuje miejsca treningu koni oraz konie do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania. Stosuje lonżowanie w treningu koni. Trenuje konie z uwzględnieniem ich wieku, formy użytkowania i stopnia wytrenowania. Stosuje zasady pielęgnacji powysiłkowej oraz odnowy biologicznej koni. Obsługuje urządzenia stosowane w treningu koni. Oswaja konie ze sprzętem i urządzeniami stosowanymi w sportowym, wyścigowym, rekreacyjnym i terapeutycznym użytkowaniu koni.

Wymagania psychofizyczne:

- zainteresowanie przyrodą
- właściwy stosunek do zwierząt
- obowiązkowość
- zdolności organizacyjne
- spostrzegawczość
- opanowanie

- wysokiej odporności emocjonalnej
- wytrwałość
- dokładność
- cierpliwość
- empatia.

Możliwości i szanse zatrudnienia:

Zatrudnienie jeździec może znaleźć w przedsiębiorstwach specjalizujących się w chowie, hodowli i użytkowaniu koni; w przedsiębiorstwach agroturystycznych; w przedsiębiorstwach rolnych; mogą prowadzić indywidualne gospodarstwo rolne, a także samodzielnie prowadzić działalność gospodarczą.

Cele kierunkowe programu kursu umiejętności zawodowych

Uczestnik kursu umiejętności zawodowych ROL.01.5. Trening koni powinien posiadać wiedzę z zakresu:

- przygotowania miejsca treningu koni
- przygotowania koni do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania
- stosowania lonżowania w treningu koni
- trenowania koni z uwzględnieniem ich wieku, formy użytkowania i stopnia wytrenowania
- stosowania zasad pielęgnacji powysiłkowej oraz odnowy biologicznej koni
- obsługiwanie urządzeń stosowanych w treningu koni
- oswajania koni ze sprzętem i urządzeniami stosowanymi w sportowym, wyścigowym, rekreacyjnym i terapeutycznym użytkowaniu koni.
- charakteryzowania sportu jeździeckiego, zaprzęgowego i wyścigi konne
- planowania wykonania zadania
- wykazywania się kreatywnością i otwartością na zmiany
- stosowania zasad komunikacji interpersonalnej.

2. Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych

2.1. Pogrupowanie efektów kształcenia

Tabela 1. Przyporządkowanie efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji do poszczególnych przedmiotów

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni
ROL.01.5. Trening koni				
przygotowuje miejsce treningu koni (ew) *	20	dobiera miejsce treningu, uwzględniając rodzaj i jakość podłoża, warunki środowiskowe i rodzaj treningu	X	X
		ustawia cavaletti do szkolenia koni z ziemi i pod siodłem		X
		ustawia korytarz do skoków luzem		X
		ustawia czworobok ujeżdżeniowy		X
		wymienia rodzaje przeszkód	X	X
		rozdziela rodzaje przeszkód	X	X
		ustawia parkur skokowy do celów treningowych		X
przygotowuje konie do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania (ek) *	45	wymienia etapy przygotowania konia do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania	X	
		opisuje etapy przygotowania konia do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania	X	
		prowadzi konia w rękę		X
		przeprowadza pierwsze zakładanie ogłowia i siodła lub uprząży		X
		wdraża konia do pracy na lonży		X
		przeprowadza pierwsze dosiadananie konia		X
		przyzwyczajają konia zaprzęgowego do ciągnięcia		X
		uczy konia prawidłowych reakcji na pomoce jeździeckie lub zaprzęgowe		X
stosuje lonżowanie w treningu koni (ek) *	35	przyucza konia do ciągnięcia pojazdu zaprzęgowego		X
		wyjaśnia cele stosowania lonżowania	X	
		wymienia elementy wyposażenia do lonżowania	X	
		wymienia zasady lonżowania konia	X	

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni
		stosuje poszczególne etapy pracy na lonży zgodnie ze skalą szkoleniową		X
		lonżując konia, prawidłowo używa lonży, bata, głosu i ustawienia ciała		X
		stosuje różne sposoby przypięcia lonży		X
		wyjaśnia zasadność użycia sprzętu pomocniczego w lonżowaniu, np. czambon, gogue, wypinacze, wodze Pessoa, podwójna lonża	X	
		stosuje sprzęt pomocniczy w lonżowaniu, np. czambon, gogue, wypinacze, wodze Pessoa, podwójna lonża		X
		dobiera bezpieczne miejsce do lonżowania		X
trenuje konie z uwzględnieniem ich wieku, formy użytkowania i stopnia wytrenowania (ek) *	30	dobiera obciążenia treningowe do wieku i stopnia wytrenowania konia	X	
		opisuje skalę szkoleniową stosowaną w treningu koni	X	
		wymienia zasady zawarte w kodeksie postępowania z koniem Międzynarodowej Federacji Jeździeckiej (FEI)	X	
		opisuje specyfikę treningu konia w zależności od formy jego użytkowania	X	
		przeprowadza trening konia wierzchowego i zaprzęgowego na etapie szkolenia podstawowego		X
		opisuje rodzaje kondycji i konstytucji konia	X	
		ocenia kondycję konia		X
		ocenia stan wytrenowania konia na podstawie parametrów fizjologicznych, np. tętna, oddechów i temperatury		X
		ocenia stan wytrenowania konia na podstawie jego umiejętności		X
		wymienia różnice między metodami szkolenia stosowanymi w jeździectwie klasycznym, naturalnym i western	X	
stosuje zasady pielęgnacji powysiłkowej oraz odnowy biologicznej koni (ew) *	20	opisuje zabiegi odnowy biologicznej koni	X	
		dobiera zabiegi odnowy biologicznej		X
		wyjaśnia zastosowanie preparatów farmaceutycznych przyspieszających powrót do całkowitej sprawności	X	
		wykonuje ćwiczenia rozluźniające konia		X

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni
obsługuje urządzenia stosowane w treningu koni (ew) *	25	wymienia elementy wchodzące w skład bazy treningowej	X	
		charakteryzuje poszczególne elementy bazy treningowej	X	
		opisuje budowę, zastosowanie oraz regulację urządzeń do równania podłoża	X	
		obsługuje karuzelę i bieżnię dla koni		X
		obsługuje urządzenia do zraszania podłoża		X
		obsługuje solarium dla koni		X
oswaja konie ze sprzętem i urządzeniami stosowanymi w sportowym, wyścigowym, rekreacyjnym i terapeutycznym użytkowaniu koni (ek)	20	wprowadza konia do urządzeń startowych		X
		wprowadza konia do solarium i myjki		X
		wprowadza konia do karuzeli i bieżni		X
		podprowadza konia do rampy stosowanej w hipoterapii		X
charakteryzuje sport jeździecki, zaprzęgowy i wyścigi konne (ew) *	15	wyszukuje w dostępnych źródłach przepisy dotyczące poszczególnych dyscyplin jeździeckich i wyścigów konnych	X	
		wymienia zasady rozgrywania zawodów w poszczególnych dyscyplinach jeździeckich	X	
		opisuje system szkolenia Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ)	X	
		opisuje organizację sportu jeździeckiego PZJ, FEI	X	
		określa zasady sędziowania podstawowych dyscyplin jeździeckich	X	
		rozpoznaje niezgodności z przepisami występujące podczas zawodów konnych	X	
Razem liczba godzin w jednostce efektów kształcenia	210			
ROL.01.7. Kompetencje personalne i społeczne				
planuje wykonanie zadania		realizuje zadania w wyznaczonym czasie		X
		dokonyuje analizy i oceny podejmowanych działań		X

* efekty kształcenia wskazane do realizacji w kształceniu teoretycznym mogą być (po spełnieniu wymagań określonych w aktualnych przepisach oświatowych) realizowane w formie kształcenia na odległość

Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać słuchaczom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych w czasie całego okresu kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów.

Liczba godzin przypisana poszczególnym zajęciom, uwzględnia minimalną liczbę godzin przewidzianą w podstawie programowej na realizację efektów kształcenia ujętych w jednostkach efektów (przy założeniu, że kształcenie odbywa się w systemie dziennym lub stacjonarnym). W przypadku kształcenia w systemie zaocznym liczbę godzin można obniżyć zgodnie z aktualnymi przepisami oświatowymi.

Tabela 2. Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia i nadawanie nazw tym zajęciom

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
ROL.01.5. Trening koni	przygotowuje miejsce treningu koni (ew)	20	<ul style="list-style-type: none"> – dobiera miejsce treningu, uwzględniając rodzaj i jakość podłoża, warunki środowiskowe i rodzaj treningu – ustawia cavaletti do szkolenia koni z ziemi i pod siodłem – ustawia korytarz do skoków luzem – ustawia czworobok ujeżdżeniowy – wymienia rodzaje przeszkód – rozróżnia rodzaje przeszkód – ustawia parkur skokowy do celów treningowych 	Teoria treningu koni Czynności związane z treningiem koni	1 miesiąc
	przygotowuje konie do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania (ek)	45	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia etapy przygotowania konia do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania – opisuje etapy przygotowania konia do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania – prowadzi konia w rękę – przeprowadza pierwsze zakładanie ogłowia i siodła lub uprzęży – wdraża konia do pracy na lonży – przeprowadza pierwsze dosiadananie konia – przyzwyczajają konia zaprzęgowego do ciągnięcia – uczy konia prawidłowych reakcji na pomoce jeździeckie lub zaprzęgowe – przyucza konia do ciągnięcia pojazdu zaprzęgowego 		1 miesiąc
ROL.01.5. Trening koni	stosuje lonżowanie w treningu koni (ek)	35	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia cele stosowania lonżowania – wymienia elementy wyposażenia do lonżowania – wymienia zasady lonżowania konia – stosuje poszczególne etapy pracy na lonży zgodnie ze skalą szkoleniową – lonżując konia, prawidłowo używa lonży, bata, głosu i u stawienia ciała 		1 i 2 miesiąc

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
			<ul style="list-style-type: none"> – stosuje różne sposoby przypięcia lonży – wyjaśnia zasadność użycia sprzętu pomocniczego w lonżowaniu, np. czambon, gogue, wypinacze, wodze Pessoa, podwójna lonża – stosuje sprzęt pomocniczy w lonżowaniu, np. czambon, gogue, wypinacze, wodze Pessoa, podwójna lonża – dobiera bezpieczne miejsce do lonżowania 		
	trenuje konie z uwzględnieniem ich wieku, formy użytkowania i stopnia wytrenowania (ek)	30	<ul style="list-style-type: none"> – dobiera obciążenia treningowe do wieku i stopnia wytrenowania konia – opisuje skalę szkoleniową stosowaną w treningu koni – wymienia zasady zawarte w kodeksie postępowania z koniem Międzynarodowej Federacji Jeździeckiej (FEI) – opisuje specyfikę treningu konia w zależności od formy jego użytkowania – przeprowadza trening konia wierzchowego i zaprzęgowego na etapie szkolenia podstawowego – opisuje rodzaje kondycji i konstytucji konia – ocenia kondycję konia – ocenia stan wytrenowania konia na podstawie parametrów fizjologicznych, np. tętna, oddechów i temperatury – ocenia stan wytrenowania konia na podstawie jego umiejętności – wymienia różnice między metodami szkolenia stosowanymi w jeździectwie klasycznym, naturalnym i western 		2 miesiąc
	ROL.01.5. Trening koni	20	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje zabiegi odnowy biologicznej koni – dobiera zabiegi odnowy biologicznej 		2 miesiąc

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
	oraz odnowy biologicznej koni (ew)		<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia zastosowanie preparatów farmaceutycznych przyspieszających powrót do całkowitej sprawności – wykonuje ćwiczenia rozluźniające konia 		
	obsługuje urządzenia stosowane w treningu koni (ew)	25	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia elementy wchodzące w skład bazy treningowej – charakteryzuje poszczególne elementy bazy treningowej – opisuje budowę, zastosowanie oraz regulację urządzeń do równania podłoża – obsługuje karuzelę i bieżnię dla koni – obsługuje urządzenia do zraszania podłoży – obsługuje solarium dla koni 		3 miesiąc
	oswaja konie ze sprzętem i urządzeniami stosowanymi w sportowym, wyścigowym, rekreacyjnym i terapeutycznym użytkowaniu koni (ek)	20	<ul style="list-style-type: none"> – wprowadza konia do urządzeń startowych – wprowadza konia do solarium i myjki – wprowadza konia do karuzeli i bieżni – podprowadza konia do rampy stosowanej w hipoterapii 		3 miesiąc
	charakteryzuje sport jeździecki, zaprzęgowy i wyścigi konne (ew)	15	<ul style="list-style-type: none"> – wyszukuje w dostępnych źródłach przepisy dotyczące poszczególnych dyscyplin jeździeckich i wyścigów konnych – wymienia zasady rozgrywania zawodów w poszczególnych dyscyplinach jeździeckich – opisuje system szkolenia Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ) – opisuje organizację sportu jeździeckiego PZJ, FEI – określa zasady sędziowania podstawowych dyscyplin jeździeckich 		3 miesiąc

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
			– rozpoznaje niezgodności z przepisami występujące podczas zawodów konnych		
ROL.01.7 Kompetencje personalne i społeczne	planuje wykonanie zadania		<ul style="list-style-type: none"> – realizuje zadania w wyznaczonym czasie – dokonuje analizy i oceny podejmowanych działań 		

2.2. Określenie liczby godzin na kształcenie zawodowe

Tabela 3. Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep	Kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć
Teoria treningu koni	60		przygotowuje miejsce treningu koni (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – dobiera miejsce treningu, uwzględniając rodzaj i jakość podłoża, warunki środowiskowe i rodzaj treningu – wymienia rodzaje przeszkód – rozróżnia rodzaje przeszkód
			przygotowuje konie do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia etapy przygotowania konia do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania – opisuje etapy przygotowania konia do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania
			stosuje lonżowanie w treningu koni (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia cele stosowania lonżowania – wymienia elementy wyposażenia do lonżowania – wymienia zasady lonżowania konia – wyjaśnia zasadność użycia sprzętu pomocniczego w lonżowaniu, np. czambon, gogue, wypinacze, wodze Pessoa, podwójna lonża
			trenuje konie z uwzględnieniem ich wieku, formy użytkowania i stopnia wytrenowania (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – dobiera obciążenia treningowe do wieku i stopnia wytrenowania konia – opisuje skalę szkoleniową stosowaną w treningu koni – wymienia zasady zawarte w kodeksie postępowania z koniem Międzynarodowej Federacji Jeździeckiej (FEI) – opisuje specyfikę treningu konia w zależności od formy jego użytkowania – opisuje rodzaje kondycji i konstytucji konia – ocenia kondycję konia – wymienia różnice między metodami szkolenia stosowanymi w jeździectwie klasycznym, naturalnym i western

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep	Kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć
			stosuje zasady pielęgnacji powysiłkowej oraz odnowy biologicznej koni (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje zabiegi odnowy biologicznej koni – wyjaśnia zastosowanie preparatów farmaceutycznych przyspieszających powrót do całkowitej sprawności
			obsługuje urządzenia stosowane w treningu koni (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia elementy wchodzące w skład bazy treningowej – charakteryzuje poszczególne elementy bazy treningowej – opisuje budowę, zastosowanie oraz regulację urządzeń do równania podłoża
			charakteryzuje sport jeździecki, zaprzęgowy i wyścigi konne (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – wyszukuje w dostępnych źródłach przepisy dotyczące poszczególnych dyscyplin jeździeckich i wyścigów konnych – wymienia zasady rozgrywania zawodów w poszczególnych dyscyplinach jeździeckich – opisuje system szkolenia Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ) – opisuje organizację sportu jeździeckiego PZJ, FEI – określa zasady sędziowania podstawowych dyscyplin jeździeckich – rozpoznaje niezgodności z przepisami występujące podczas zawodów konnych
Czynności związane z treningiem koni		150	przygotowuje miejsce treningu koni (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – dobiera miejsce treningu, uwzględniając rodzaj i jakość podłoża, warunki środowiskowe i rodzaj treningu – ustawia cavaletti do szkolenia koni z ziemi i pod siodłem – ustawia korytarz do skoków luzem – ustawia czworobok ujeżdżeniowy – wymienia rodzaje przeszkód – rozróżnia rodzaje przeszkód – ustawia parkur skokowy do celów treningowych
			przygotowuje konie do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – prowadzi konia w rękę – przeprowadza pierwsze zakładanie ogłowia i siodła lub uprzęży – wdraża konia do pracy na lonży

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep	Kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć
				<ul style="list-style-type: none"> – przeprowadza pierwsze dosiadanie konia – przyzwyczajają konia zaprzęgowego do ciągnięcia – uczy konia prawidłowych reakcji na pomoce jeździeckie lub zaprzęgowe – przyucza konia do ciągnięcia pojazdu zaprzęgowego
			stosuje lonżowanie w treningu koni (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje poszczególne etapy pracy na lonży – zgodnie ze skalą szkoleniową – lonżując konia, prawidłowo używa lonży, bąta, głosu i ustawienia ciała – stosuje różne sposoby przypięcia lonży – stosuje sprzęt pomocniczy w lonżowaniu, np. czambon, gogue, wypinacze, wodze Pessoa, podwójna lonża – dobiera bezpieczne miejsca do lonżowania
			trenuje konie z uwzględnieniem ich wieku, formy użytkowania i stopnia wytrenowania (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – przeprowadza trening konia wierzchowego i zaprzęgowego na etapie szkolenia podstawowego – ocenia kondycję konia – ocenia stan wytrenowania konia na podstawie parametrów fizjologicznych, np. tętna, oddechów i temperatury – ocenia stan wytrenowania konia na podstawie jego umiejętności
			stosuje zasady pielęgnacji powysiłkowej oraz odnowy biologicznej koni (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – dobiera zabiegi odnowy biologicznej – wykonuje ćwiczenia rozluźniające konia
			obsługuje urządzenia stosowane w treningu koni (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – obsługuje karuzelę i bieżnię dla koni – obsługuje urządzenia do zraszania podłogi – obsługuje solarium dla koni
			oswaja konie ze sprzętem i urządzeniami stosowanymi w sportowym, wyścigowym,	<ul style="list-style-type: none"> – wprowadza konia do urządzeń startowych – wprowadza konia do solarium i myjki – wprowadza konia do karuzeli i bieżni – podprowadza konia do rampy stosowanej w hipoterapii

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep	Kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć
			rekreacyjnym i terapeutycznym użytkowaniu koni (ek)	
			planuje wykonanie zadania	<ul style="list-style-type: none"> – realizuje zadania w wyznaczonym czasie – dokonuje analizy i oceny podejmowanych działań
Razem godzin:	60	150		
Suma:	210			

2.3. Plan kursu umiejętności zawodowych

Tabela 4. Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych

Nazwa zajęć	Liczba godzin	Uwagi o realizacji
Teoria treningu koni	60	Kształcenie teoretyczne
Czynności związane z treningiem koni	150	Kształcenie praktyczne
Łączna liczba godzin zajęć	210	

3. Cele kształcenia kursu umiejętności zawodowych

Absolwent kursu umiejętności zawodowych powinien posiadać wiedzę z zakresu:

- przygotowania miejsca treningu koni
- przygotowania konia do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania
- stosowania lonżowania
- obsługiwania urządzeń stosowanych w treningu koni
- wykonywania czynności pielęgnacji powysiłkowej oraz odnową biologiczną koni
- planowania wykonania zadania
- wykazywania się kreatywnością i otwartością na zmiany
- stosowania zasad komunikacji interpersonalnej.

4. Programy poszczególnych zajęć

4.1. Program nauczania dla przedmiotu: Teoria treningu koni

4.1.1 Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- przygotowanie miejsca treningu koni
- przygotowanie koni do pierwszego dosiadania i zaprzęgania
- stosowanie lonżowania w treningu koni
- trenowanie koni z uwzględnieniem ich wieku, formy użytkowania i stopnia wytrenowania
- stosowanie zasad pielęgnacji powysiłkowej oraz odnowy biologicznej koni
- charakteryzowanie sportu jeździeckiego, zaprzęgowego i wyścigi konne.

4.1.2 Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to:

- dobierać miejsce treningu, uwzględniając rodzaj i jakość podłoża, warunki środowiskowe i rodzaj treningu
- stosować poszczególne etapy pracy na lonży zgodnie ze skalą szkoleniową
- dobierać obciążenia treningowe do wieku i stopnia wytrenowania konia
- planować trening konia wierzchowego i zaprzęgowego na etapie szkolenia podstawowego
- dobierać zabiegi odnowy biologicznej
- wyszukiwać w dostępnych źródłach przepisy dotyczące poszczególnych dyscyplin jeździeckich i wyścigów konnych.

4.1.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
Miejsce treningu koni	5	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać rodzaje przeszkód - rozróżniać rodzaje przeszkód - wymieniać rodzaje treningu koni - wymieniać rodzaj i jakość podłoża - wymieniać zasady ustawiania cavaletti do szkolenia koni z ziemi i pod siodłem - wymieniać zasady ustawiania korytarza do skoków luzem - wymieniać zasady ustawiania czworoboku ujeżdżeniowego - wymieniać zasady ustawiania parkuru skokowego do celów treningowych - dobierać miejsce treningu, uwzględniając rodzaj i jakość podłoża, warunki środowiskowe i rodzaj treningu - oceniać dobór miejsca treningu uwzględniając rodzaj i jakość podłoża, warunki środowiskowe i rodzaj treningu - ustawiać cavaletti do szkolenia koni z ziemi i pod siodłem - ustawiać korytarz do skoków luzem - ustawiać czworobok ujeżdżeniowy - ustawiać parkur skokowy do celów treningowych
Przygotowanie koni do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania	5	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać etapy przygotowania konia do pierwszego dosiadanania - wymieniać etapy przygotowania konia do pierwszego zaprzęgania - wymieniać etapy przyuczania konia prawidłowych reakcji na pomoce jeździeckie lub zaprzęgowe - wymieniać etapy przyuczania konia do ciągnięcia pojazdu zaprzęgowego - opisywać etapy przygotowania konia do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania
Lonżowanie w treningu koni	5	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać elementy wyposażenia do lonżowania - wymieniać zasady lonżowania konia - wymieniać poszczególne etapy pracy na lonży zgodnie ze skalą szkoleniową - wymieniać sposoby przypięcia lonży - wymieniać rodzaje sprzętu pomocniczego w lonżowaniu, np. czambon, gogue, wypinacze, wodze Pessoa, podwójna lonża - określać zasady stosowania sprzętu pomocniczego w lonżowaniu, np. czambon, gogue, wypinacze, wodze Pessoa, podwójna lonża - wyjaśniać cele stosowania lonżowania

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
Trenowanie koni	5	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać zasady zawarte w kodeksie postępowania z koniem Międzynarodowej Federacji Jeździeckiej (FEI) - wymieniać różnice między metodami szkolenia stosowanymi w jeździectwie klasycznym, naturalnym i western - wymieniać metody szkolenia stosowane w jeździectwie klasycznym - wymieniać metody szkolenia stosowane w jeździectwie naturalnym - wymieniać metody szkolenia stosowane w jeździectwie western - wymieniać formy użytkowania koni - wymieniać rodzaje kondycji i konstytucji konia - dobierać obciążenia treningowe do wieku i stopnia wytrenowania konia - oceniać dobór obciążenia treningowego do wieku i stopnia wytrenowania konia - opisywać skalę szkoleniową stosowaną w treningu koni - opisywać specyfikę treningu konia w zależności od formy jego użytkowania - opisywać rodzaje kondycji i konstytucji konia
Zasady pielęgnacji powysiłkowej oraz odnowy biologicznej koni	5	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać zabiegi odnowy biologicznej koni - wymieniać zabiegi pielęgnacji powysiłkowej koni - wymieniać zasady pielęgnacji powysiłkowej - wymieniać zasady odnowy biologicznej koni - wymieniać preparaty farmaceutyczne przyspieszające powrót koni do całkowitej sprawności - rozróżniać ćwiczenia rozluźniające konia - opisywać zabiegi odnowy biologicznej koni - wyjaśniać zastosowanie preparatów farmaceutycznych przyspieszających powrót do całkowitej sprawności
Urządzenia stosowane w treningu koni	5	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać elementy wchodzące w skład bazy treningowej - rozróżniać urządzenia do równania podłoża - wymieniać zasady obsługi karuzeli i bieżni dla koni - wymieniać zasady obsługi urządzeń zraszania podłoża - wymieniać zasady obsługi solarium dla koni - charakteryzować poszczególne elementy bazy treningowej - opisywać budowę, zastosowanie oraz regulację urządzeń do równania podłoża

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
Charakterystyka sportu jeździeckiego, zaprzęgowego i wyścigów konnych	30	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać zasady rozgrywania zawodów w poszczególnych dyscyplinach jeździeckich - wymieniać przepisy dotyczące poszczególnych dyscyplin jeździeckich i wyścigów konnych - wyjaśniać skróty PZJ, FEI - wymieniać zasady sędziowania podstawowych dyscyplin jeździeckich - wymieniać niezgodności z przepisami występujące podczas zawodów konnych - wyszukiwać w dostępnych źródłach przepisy dotyczące poszczególnych dyscyplin jeździeckich i wyścigów konnych - opisywać system szkolenia Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ) - opisywać organizację sportu jeździeckiego PZJ, FEI - określać zasady sędziowania podstawowych dyscyplin jeździeckich - rozpoznawać niezgodności z przepisami występujące podczas zawodów konnych
Razem	60	

Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać słuchaczom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych w czasie całego okresu kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów.

Liczba godzin przypisana poszczególnym zajęciom, uwzględnia minimalną liczbę godzin przewidzianą w podstawie programowej na realizację efektów kształcenia ujętych w jednostkach efektów (przy założeniu, że kształcenie odbywa się w systemie dziennym lub stacjonarnym). W przypadku kształcenia w systemie zaocznym liczbę godzin można obniżyć zgodnie z aktualnymi przepisami oświatowymi.

4.1.4 Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania

Należy stosować aktywizujące metody nauczania, ze szczególnym uwzględnieniem metod podających, eksponujących, wzrokowych i wzrokowo-słuchowych. Wybór metody należy dostosować do celów, poziomu słuchaczy/uczestników, predyspozycji uczącego oraz dostępnością mediów, środków dydaktycznych.

Proponowane metody nauczania:

- metody podające (opis, opowiadanie, pogadanka, wykład informacyjny, objaśnienia, praca ze źródłem drukowanym)
- metody oglądowe (pokaz, obserwacja, demonstracja, prezentacja)
- metody aktywizujące: metodę przypadków, metodę sytuacyjną, inscenizację, gry dydaktyczne, dyskusję dydaktyczną

- studium przypadku
- praca w parach i grupach
- metody problemowe (nauczanie problemowe, wykład problemowy, metoda badawcza)
- odczytywanie informacji zamieszczonych w zestawieniach tabelarycznych i graficznych
- udział w prelekcjach i spotkaniach z pracownikami branży rolno-hodowlanej
- wycieczki zorganizowane do ośrodków turystyki jeździeckiej lub indywidualnych gospodarstw rolnych specjalizujących się w chowie, hodowli i użytkowaniu koni.

Następujące metody mogą być stosowane w kształceniu na odległość:

- podające (celem metody jest przekazanie gotowej wiedzy, zrozumienie i zapamiętanie wiadomości przez uczących się);
- problemowe (celem metody jest postawienie uczącego się w sytuacji, w której zmuszony jest do samodzielnego szukania i weryfikacji rozwiązań danego problemu, wdrożenie do zasad naukowej analizy problemu);
- eksponujące (celem tej metody jest kształtowanie wartości, zmienianie ich i organizowanie w system);
- metody programowane z użyciem komputera, maszyny dydaktycznej lub podręcznika programowanego (celem tej metody jest opanowanie przez uczącego się partii materiału z ciągłą weryfikacją stopnia przyswojenia wiedzy, utrwalanie wiadomości drogą powtórzeń, indywidualizacja pracy z materiałem);
- metody pobudzające aktywność uczestnika (przesłanie plików z tekstami wypowiedzi pisemnych, rozwiązaniami zadań, nagranyymi wypowiedziami, prezentacjami; wypowiedź uczestnika na forum; udział w dyskusjach on-line; rozwiązywanie różnorodnych form quizów i testów, stawianie przed uczestnikami zadania wymagające samodzielnego poszukiwania wiedzy w materiałach branżowych, praktyka dzielenia się wiedzą: konsultacje między uczestnikami, prezentacje, konsultacje w grupach społecznościowych.

Obudowa dydaktyczna

Pomoce dydaktyczne:

- stanowiska komputerowe nauczyciela z dostępem do internetu wraz z drukarką, skanerem oraz z projektorem multimedialnym lub tablicą multimedialną,
- stanowiska komputerowe dla uczestników/słuchaczy (1 stanowisko na 1 osobę) z dostępem do internetu oraz z zainstalowanymi programami,
- komputerowe programy demonstracyjne i symulacyjne,
- tablice poglądowe z zakresu szkolenia.

Materiały dydaktyczne:

- zasoby internetowe,

- scenariusze zajęć, arkusze ćwiczeń, instrukcje do przeprowadzania ćwiczeń, karty pracy dla słuchaczy,
- czasopisma i publikacje branżowe,
- przepisy poszczególnych dyscyplin jeździeckich (FEI, PZJ)
- tematyczne e-booki, sekwencje filmowe, wizualizacje lub animacje 2D/3D, atlasy interaktywne, plansze interaktywne, gry edukacyjne, filmy edukacyjne, filmy instruktażowe (tutoriale), symulatory, wirtualne laboratoria, programy ćwiczeniowe do projektowania przez dobieranie umożliwiające realizowanie treści teoretycznych w formie zdalnej,
- model parkuru z ruchomymi przeszkodami, modele przeszkód,
- projekt stajni, parkuru i czworoboku, karuzeli, solarium, myjki dla koni w formie zdjęcia, modelu lub schematu,
- przykładowe akcesoria zabezpieczające (kamizelka, kask, rękawiczki),
- sprzęt do lonżowania (lonża, bat, wodze pomocnicze)
- instrukcje bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisy prawa i regulaminy dotyczące jeździectwa sportowego, wyścigów konnych, rekreacji konnej,
- filmy dydaktyczne i prezentacje multimedialne przedstawiające: urządzenia do treningu koni, pokazy koni i wyścigi konne, zawody w różnych dyscyplinach jeździeckich, obiekty stajenne i ich wyposażenie, trening koni w poszczególnych dyscyplinach jeździeckich.

Warunki realizacji

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnorodnych form organizacyjnych. Ważną kwestią jest indywidualizacja pracy słuchacza/uczestnika, aby dostosować się do możliwości i potrzeb słuchacza/uczestnika w zakresie metod, środków oraz form kształcenia zawodowego. Nauczyciel powinien:

- dostosować stopień trudności planowanych ćwiczeń do możliwości i potrzeb słuchacza/uczestnika,
- przygotować zagadnienia o różnym stopniu trudności i złożoności,
- zachęcać słuchacza/uczestnika do korzystania z różnych źródeł informacji,
- motywować słuchacza/uczestnika do pracy podczas zajęć dydaktycznych.

Nauczyciel prowadzący zajęcia powinien także na bieżąco poszerzać swoją wiedzę, aby być na bieżąco z nowinkami technologicznymi w branży rolno- hodowlanej (np. nowoczesne technologie stosowane w budownictwie inwentarskim, nowe rozwiązania w zakresie sprzętu treningowego oraz akcesoriów jeździeckich).

Formy organizacyjne pracy ze słuchaczami

Wskazane jest, by zajęcia odbywały się w grupach liczących do 15 słuchaczy pod kierunkiem nauczyciela zawodu. Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form pracy aktywizującej słuchaczy oraz z wykorzystaniem zróżnicowanych form organizacyjnych pracy ze słuchaczami: praca domowa, wycieczka, praca indywidualna lub grupowa np. praca w grupach po 2-3 słuchaczy.

Formy indywidualizacji pracy słuchaczy powinny uwzględniać:

- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do potrzeb słuchacza,
- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do możliwości słuchacza.

Dodatkowy czas należy też poświęcić na indywidualizowanie pracy słuchaczy w zależności od ich możliwości i potrzeb. W czasie prowadzenia zajęć w pracowni należy stosować zasadę, iż nieudane ćwiczenie też może być wysoko ocenione pod warunkiem, iż słuchacz potrafi wyjaśnić przyczyny niepowodzenia oraz wskazać jak powinno ono przebiegać w prawidłowy sposób. Pozwoli to na indywidualizację prowadzonych działań przez słuchaczy oraz pokaże, iż doświadczenie można zdobyć nie tylko poprzez udane doświadczenia.

Należy dostosować metody nauczania do możliwości intelektualnych słuchaczy, np. poprzez różnicowanie zadań (zlecanie słuchaczowi zadań lub ćwiczeń z wyraźną strukturą, mieszczących się w granicach jego możliwości), różnicowanie prac domowych może dotyczyć typu pracy domowej, lub czasu nad nią spędzonego, prowadzenie lekcji na kilku poziomach nauczania: praca słuchaczy w grupach (w tym samym czasie słuchacze niepełnosprawni pracują niezależnie od innych grup we własnym tempie i na miarę swoich możliwości), praca słuchaczy w grupach o zróżnicowanych uzdolnieniach i wiadomościach (pozwala na wykorzystanie możliwości słuchaczy zdolniejszych do wyjaśniania niezrozumiałych zagadnień kolegom, którzy wymagają dodatkowych wyjaśnień), stosowanie metod polisensorycznego, czyli wielozmysłowego uczenia się (prezentacje multimedialne, programy komputerowe, modele, makiety, multimedialne gry dydaktyczne, łamigłówki, krzyżówki, itp.) oraz metod interaktywnych (burza mózgów, mapa mentalna, plakat – folder, portfolio, eksperyment/doświadczenie, instruktaż, praca konstrukcyjna itp.), akceptowanie, że każdy słuchacz pracuje w swoim własnym rytmie i na odpowiednim dla siebie poziomie, określanie limitu czasu na daną pracę, stosowanie na lekcjach kart dydaktycznych tzw. kart pracy, które umożliwiają każdemu słuchaczowi przerabianie kolejnych partii materiału w swoim własnym tempie, stawianie poleceń typu: Spróbuj rozwiązać. Zrób, które możesz. Zrób, ile możesz. Rozwiąż, które chcesz. Napisz, ile zdążysz.

4.1.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie osiągnięć edukacyjnych powinno mieć charakter ciągły. Na każdych zajęciach słuchacz/uczestnik powinien otrzymać informację zwrotną, czy osiągnął założone przez nauczyciela cele lekcji. Aby było to możliwe wskazane jest przygotowanie na każde zajęcia kryteriów oceny osiągnięcia celów lekcji. Opracowanie tych kryteriów pozwoli na formułowanie informacji zwrotnej nie tylko przez nauczyciela, ale również przez innych słuchaczy/uczestników (ocena koleżeńska) oraz umożliwi samoocenę słuchacza/uczestnika. Przyczynia się to do przejmowania przez słuchacza/uczestnika odpowiedzialności za własną naukę, a także wdraża do samokształcenia. Sumatywne sprawdzanie osiągnięć słuchacza/uczestnika, przeprowadzane najczęściej w formie pisemnej, któremu towarzyszy stopień szkolny powinno również zawierać informację zwrotną dla słuchacza/uczestnika na temat mocnych stron pracy i treści wymagających dalszej pracy, powtórzenia.

Sprawdziany osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika mogą mieć formę:

- sprawdzianów z pytaniami otwartymi (np. krótkiej odpowiedzi, z luką, rozszerzonej odpowiedzi),
- testów z pytaniami zamkniętymi (np. prawda-falsz, wyboru wielokrotnego, z luką),
- testów mieszanych,
- systemów e-learningowych umożliwiających analizę osiągnięć słuchacza/uczestnika,
- wypowiedzi ustnych,
- prac indywidualnych i zespołowych w formie referatów i opracowań wybranego zagadnienia,
- quizów i konkursów wiedzy indywidualnej lub zespołowej.

Teoretyczny charakter przedmiotu nie powinien ograniczać sprawdzania wiedzy do odtwarzania przyswojonych wiadomości. Należy zwracać uwagę na sprawdzanie stopnia zrozumienia nowego materiału poprzez stawianie przed słuchaczem/uczestnikiem zadań polegających na interpretacji, ocenie, wyjaśnieniu nowych treści.

Metodą sprawdzenia kompetencji przedmiotowych słuchacza/uczestnika może być również ocena przygotowanych przez nich referatów oraz projektów edukacyjnych.

Sposoby sprawdzania opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych w kształceniu na odległość:

- postępy uczestników są monitorowane na podstawie bieżących osiągnięć, na podstawie wykonanych m.in.: prac pisemnych, ćwiczeń i udokumentowanie ich w postaci załącznika, zdjęcia lub skanu np. drogą mailową,
- prowadzący zajęcia może wymagać od uczestników wykonania określonych poleceń, zadań, prac umieszczonych w Internecie, np. na platformach edukacyjnych,
- prowadzący zajęcia przechowuje prace słuchaczy/uczestników na nośniku elektronicznym lub w formie papierowej do końca trwania kursu KKZ,
- podczas oceniania pracy zdalnej uczestników prowadzący uwzględniają ich możliwości psychofizyczne w sytuacji jakiej się znaleźli.

Na ocenę osiągnięć słuchacza/uczestnika z danego przedmiotu nie mogą mieć wpływu czynniki związane z ograniczonym dostępem uczestnika do sprzętu komputerowego i do Internetu, a także poziom jego kompetencji cyfrowych. Prowadzący powinien wziąć pod uwagę zróżnicowany poziom umiejętności obsługi narzędzi informatycznych i dostosować poziom trudności wybranego zadania oraz czas jego wykonania do możliwości uczestników.

4.2. Program nauczania dla przedmiotu: Czynności związane z treningiem koni

4.2.1 Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- przygotowanie miejsca treningu koni
- przygotowanie koni do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania
- stosowanie lonżowania w treningu koni
- trenowanie koni z uwzględnieniem ich wieku, formy użytkowania i stopnia wytrenowania
- stosowanie zasad pielęgnacji powysiłkowej oraz odnowy biologicznej koni
- obsługiwanie urządzeń stosowanych w treningu koni
- oswajanie koni ze sprzętem i urządzeniami stosowanymi w sportowym, wyścigowym, rekreacyjnym i terapeutycznym użytkowaniu koni.

4.2.2 Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to:

- dobierać miejsce treningu, uwzględniając rodzaj i jakość podłoża, warunki środowiskowe i rodzaj treningu
- ustawiać parkur skokowy do celów treningowych
- przeprowadzać pierwsze zakładanie ogłowia i siodła lub uprzęży
- przeprowadzać pierwsze dosiadananie konia
- uczyć konia prawidłowych reakcji na pomoce jeździeckie lub zaprzęgowe
- przyuczać konia do ciągnięcia pojazdu zaprzęgowego
- stosować poszczególne etapy pracy na lonży zgodnie ze skalą szkoleniową
- stosować różne sposoby przypięcia lonży
- stosować sprzęt pomocniczy w lonżowaniu
- dobierać obciążenia treningowe do wieku i stopnia wytrenowania konia

- przeprowadzać trening konia wierzchowego i zaprzęgowego na etapie szkolenia podstawowego
- oceniać stan wytrenowania konia na podstawie jego umiejętności
- dobierać zabiegi odnowy biologicznej
- wykonywać ćwiczenia rozluźniające konia
- obsługiwać karuzelę i bieżnię dla koni
- obsługiwać urządzenia do zraszania podłogi
- obsługiwać solarium dla koni
- wprowadzać konia do solarium i myjki
- wprowadzać konia do karuzeli i bieżni
- podprowadzać konia do rampy stosowanej w hipoterapii.

4.2.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
Miejsce treningu	15	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać rodzaje treningu koni - wymieniać rodzaj i jakość podłoża - wymieniać zasady ustawiania cavaletti do szkolenia koni z ziemi i pod siodłem - wymieniać zasady ustawiania korytarza do skoków luzem - wymieniać zasady ustawiania czworoboku ujeżdżeniowego - wymieniać zasady ustawiania parkuru skokowego do celów treningowych - dobierać miejsce treningu, uwzględniając rodzaj i jakość podłoża, warunki środowiskowe i rodzaj treningu - oceniać dobór miejsca treningu uwzględniając rodzaj i jakość podłoża, warunki środowiskowe i rodzaj treningu - ustawiać cavaletti do szkolenia koni z ziemi i pod siodłem - ustawiać korytarz do skoków luzem - ustawiać czworobok ujeżdżeniowy - ustawiać parkur skokowy do celów treningowych
Przygotowanie koni do pierwszego dosiadanania i zaprzęgnięcia	35	<ul style="list-style-type: none"> - prowadzić konia w rękę - przeprowadzać pierwsze zakładanie ogłowia i siodła lub uprzęży - wdrażać konia do pracy na lonży - przeprowadzać pierwsze dosiadananie konia - przyzwyczajać konia zaprzęgowego do ciągnięcia - uczyć konia prawidłowych reakcji na pomoce jeździeckie lub zaprzęgowe - przyuczać konia do ciągnięcia pojazdu zaprzęgowego
Lonżowanie w treningu koni	25	<ul style="list-style-type: none"> - określać zasady stosowania sprzętu pomocniczego w lonżowaniu, np. czambon, gogue, wypinacze, wodze Pessoa, podwójna lonża - lonżować konia, prawidłowo używać lonży, bata, głosu i ustawienia ciała - stosować różne sposoby przypięcia lonży - stosować sprzęt pomocniczy w lonżowaniu, np. czambon, gogue, wypinacze, wodze Pessoa, podwójna lonża - dobierać bezpieczne miejsce do lonżowania - oceniać dobór miejsca do lonżowania

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
Trenowanie koni	25	<ul style="list-style-type: none"> - realizować zadania w wyznaczonym czasie - dokonywać analizy i oceny podejmowanych działań - przeprowadzać trening konia wierzchowego i zaprzęgowego na etapie szkolenia podstawowego - oceniać kondycję konia - oceniać stan wytrenowania konia na podstawie parametrów fizjologicznych, np. tętna, oddechów i temperatury - oceniać stan wytrenowania konia na podstawie jego umiejętności - stosować środki ochrony indywidualnej podczas - treningu koni
Zasady pielęgnacji powysiłkowej oraz odnowy biologicznej koni	15	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać zabiegi odnowy biologicznej koni - wymieniać zabiegi pielęgnacji powysiłkowej koni - wymieniać zasady pielęgnacji powysiłkowej - dobierać zabiegi odnowy biologicznej - wykonywać ćwiczenia rozluźniające konia
Urządzenia stosowane w treningu koni	15	<ul style="list-style-type: none"> - realizować zadania w wyznaczonym czasie - dokonywać analizy i oceny podejmowanych działań - obsługiwać karuzelę i bieżnię dla koni - obsługiwać urządzenia zraszania podłogi - obsługiwać solarium dla koni - opisywać zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia związane z obsługą urządzeń wykorzystywanych w treningu koni
Oswajanie koni ze sprzętem i urządzeniami stosowanymi w użytkowaniu koni	20	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżniać urządzenia startowe - wymieniać etapy wprowadzania konia do urządzeń startowych - wymieniać etapy wprowadzania konia do solarium i myjki - wymieniać etapy wprowadzania konia do karuzeli i bieżni - wymieniać etapy podprowadzania konia do rampy stosowanej w hipoterapii - wprowadzać konia do urządzeń startowych - wprowadzać konia do solarium i myjki - wprowadzać konia do karuzeli i bieżni - podprowadzać konia do rampy stosowanej w hipoterapii
Razem	150	

Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać słuchaczom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych w czasie całego okresu kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów.

Liczba godzin przypisana poszczególnym zajęciom, uwzględnia minimalną liczbę godzin przewidzianą w podstawie programowej na realizację efektów kształcenia ujętych w jednostkach efektów (przy założeniu, że kształcenie odbywa się w systemie dziennym lub stacjonarnym). W przypadku kształcenia w systemie zaocznym liczbę godzin można obniżyć zgodnie z aktualnymi przepisami oświatowymi.

4.2.4 Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania

Dla przedmiotu Czynności związane z trenowaniem koni, który jest przedmiotem o charakterze praktycznym, oprócz metod podających (np. wykład, instruktaż) oraz eksponujących (pokaz, film), na pierwszy plan wybijają się metody praktyczne oraz problemowe, szczególnie ćwiczenia praktyczne z udziałem koni. Poza tym na uwagę zasługuje cały wachlarz metod praktycznych, charakterystycznych dla kształcenia zawodowego. Należą do nich:

- pokaz,
- ćwiczenia praktyczne,
- metoda projektów
- udział w prelekcjach i spotkaniach z pracownikami branży rolno-hodowlanej
- wycieczki zorganizowane do ośrodków turystyki jeździeckiej lub indywidualnych gospodarstw rolnych specjalizujących się w chowie, hodowli i użytkowaniu koni.

Obudowa dydaktyczna

Pomoce dydaktyczne:

- stanowiska komputerowe nauczyciela z dostępem do internetu wraz z drukarką, skanerem oraz z projektorem multimedialnym lub tablicą multimedialną,
- stanowiska komputerowe dla uczestników/słuchaczy (1 stanowisko na 1 osobę) z dostępem do internetu oraz z zainstalowanymi programami,
- komputerowe programy demonstracyjne i symulacyjne,
- tablice poglądowe z zakresu szkolenia.

Materiały dydaktyczne:

- zasoby internetowe,
- scenariusze zajęć, karty pracy dla uczestników, arkusze ćwiczeń, instrukcje do przeprowadzania ćwiczeń,

- czasopisma i publikacje branżowe
- szkielet lub model konia, projekt stajni, parkuru i czworoboku w formie zdjęcia, modelu lub schematu,
- przykładowy rodzaj siodła i ogłowia z wędzidłem,
- przykładową uprzęż konną,
- przykładowe akcesoria jeździeckie,
- przykładowe akcesoria zabezpieczające (kamizelka, kask, rękawiczki),
- instrukcje bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisy prawa i regulaminy dotyczące jeździectwa sportowego, wyścigów konnych, rekreacji konnej,
- filmy dydaktyczne i prezentacje multimedialne przedstawiające urządzenia do treningu koni, pokazy koni i wyścigi konne, zawody w różnych dyscyplinach jeździeckich, obiekty stajenne i ich wyposażenie.

Warunki realizacji

Szkoła zapewnia dostęp do ośrodka treningu koni z następującym wyposażeniem:

- infrastruktura treningowa wyposażona w krytą ujeżdżalnię, plac treningowy z możliwością ustawienia parkuru i czworoboku, zestaw przeszkód skokowych, zestaw płotków i liter ujeżdżeniowych, lonżownik dla koni, wybiegi dla koni, myjkę dla koni, solarium dla koni, rampę do hipoterapii, karuzelę dla koni, urządzenie startowe opcjonalnie,
- stajnia i konie wierzchowe przygotowane co najmniej na poziomie klasy L (w skokach) i P (w ujeżdżeniu), para koni zaprzęgowych,
- siodlarnia i szorownia wyposażona w różne rodzaje siodła, np. skokowe, ujeżdżeniowe, wszechstronne, wyścigowe, ogłowia z różnymi typami nachrapników, różne rodzaje wędzideł, kantary, uwiązki, wodze pomocnicze (czambon, wypinacze, gogue, wodze Pessoa, podwójna lonża), pasy do lonżowania, uprzęże konne, baty do powożenia, przykładowe palcaty i baty ujeżdżeniowe, kaski i kamizelki ochronne, czapraki i podkładki do siodła, ochraniacze, lonże, kawecan, baty do lonżowania, indywidualny sprzęt pielęgnacyjny dla koni, apteczkę weterynaryjną,
- wozownia (przynajmniej jeden pojazd konny).

Szkoła zapewnia uczestnikom możliwość uczestniczenia w zawodach jeździeckich (jako zawodnik, obsługa parkuru lub czworoboku oraz pomoc w charakterze sekretarza sędziego).

Zaleca się korzystanie z zasobów i współpracy z przedsiębiorcami, ośrodkami turystyki jeździeckiej i indywidualnymi gospodarstwami rolnymi specjalizującymi się w chowie, hodowli i użytkowaniu koni i wyposażone w stajnie, siodlarnie, szorownie, paszarnie, wozownie, krytą ujeżdżalnię, plac treningowy, okólnik do lonżowania koni, wybiegi dla koni. Miejsce realizacji przedmiotu musi spełniać wymagania wynikające z przepisów BHP, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska oraz umożliwia samodzielne wykonywanie zadań przez poszczególnych uczestników. Należy organizować wycieczki do ośrodków zajmujących się chowem, hodowlą i użytkowaniem koni oraz zapraszać przedstawicieli branży jeździeckiej do udziału w prelekcjach i spotkaniach ze słuchaczami/uczestnikami.

Proponuje się, aby podmiot kształcący nawiązał współpracę z pracodawcą właściwym dla zawodu lub branży, do której przyporządkowany jest dany zawód. W ramach umowy lub porozumienia współpraca może polegać na:

- realizacji doradztwa zawodowego,
- realizacji promocji kształcenia zawodowego,
- wyposażeniu warsztatów lub pracowni szkolnych,
- tworzeniu klas patronackich,
- realizacji praktycznej nauki zawodu,
- organizacji egzaminów zawodowych,
- organizowaniu szkoleń branżowych w ramach doskonalenia nauczycieli kształcenia zawodowego.

Proces kształcenia w klasie patronackiej, jest wspierany przez firmę, która objęła klasę swoim patronatem. Wsparcie może polegać na: przyjęcia absolwentów na staże zawodowe, wyposażenie pracowni szkolnych w sprzęt i materiały dydaktyczne, dodatkowe szkolenia, ufundowanie stypendiów dla najzdolniejszych. Pracodawca może także mieć udział w opracowaniu programu nauczania dopasowanego do profilu zapotrzebowania jego firmy.

Realizacja procesu kształcenia w zakresie przedmiotu wymaga wykwalifikowanej kadry nauczycieli wyposażonych w kompetencje w zakresie obsługi sprzętu komputerowego, narzędzi cyfrowych, nowoczesnych urządzeń i sprzętu stanowiących wyposażenie pracowni szkolnych oraz merytoryczną, uaktualnianą wiedzę dostosowaną do nowej podstawy programowej. Nauczyciel powinien także na bieżąco poszerzać swoją wiedzę, aby być na bieżąco z nowinkami technologicznymi w branży rolno- hodowlanej.

Formy organizacyjne pracy ze słuchaczami

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form pracy aktywizującej słuchaczy. Liczebność grup na zajęciach praktycznych powinna być dostosowana do specyfiki stanowiska pracy z zapewnieniem bezpiecznych i higienicznych warunków pracy. Wskazane jest, by zajęcia odbywały się w grupach liczących do 15 słuchaczy pod kierunkiem nauczyciela zawodu. Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form pracy aktywizującej słuchaczy oraz z wykorzystaniem różnicowanych form organizacyjnych pracy ze słuchaczami: praca domowa, wycieczka, praca indywidualna lub grupowa np. praca w grupach po 2-3 słuchaczy.

Formy indywidualizacji pracy słuchaczy

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnorodnych form organizacyjnych. Ważną kwestią jest indywidualizacja pracy słuchacza/uczestnika, aby dostosować się do możliwości i potrzeb słuchacza/uczestnika w zakresie metod, środków oraz form kształcenia zawodowego. Nauczyciel powinien:

- dostosować stopień trudności planowanych ćwiczeń do możliwości i potrzeb słuchacza/uczestnika,
- przygotować zagadnienia o różnym stopniu trudności i złożoności,

- zachęcać słuchacza/uczestnika do korzystania z różnych źródeł informacji,
- motywować słuchacza/uczestnika do pracy podczas zajęć dydaktycznych.

Dodatkowy czas należy też poświęcić na indywidualizowanie pracy słuchaczy w zależności od ich możliwości i potrzeb. W czasie prowadzenia zajęć w pracowni należy stosować zasadę, iż nieudane ćwiczenie też może być wysoko ocenione pod warunkiem, iż słuchacz potrafi wyjaśnić przyczyny niepowodzenia oraz wskazać jak powinno ono przebiegać w prawidłowy sposób. Pozwoli to na indywidualizację prowadzonych działań przez słuchaczy oraz pokaże, iż doświadczenie można zdobyć nie tylko poprzez udane doświadczenia.

Należy dostosować metody nauczania do możliwości intelektualnych słuchaczy, np. poprzez różnicowanie zadań (zlecanie słuchaczowi zadań lub ćwiczeń z wyraźną strukturą, mieszczących się w granicach jego możliwości), różnicowanie prac domowych może dotyczyć typu pracy domowej, lub czasu nad nią spędzonego, prowadzenie lekcji na kilku poziomach nauczania: praca słuchaczy w grupach (w tym samym czasie słuchacze niepełnosprawni pracują niezależnie od innych grup we własnym tempie i na miarę swoich możliwości), praca słuchaczy w grupach o zróżnicowanych uzdolnieniach i wiadomościach (pozwala na wykorzystanie możliwości słuchaczy zdolniejszych do wyjaśniania niezrozumiałych zagadnień kolegom, którzy wymagają dodatkowych wyjaśnień), stosowanie metod polisensorycznego, czyli wielozmysłowego uczenia się (prezentacje multimedialne, programy komputerowe, modele, makiety, multimedialne gry dydaktyczne, łamigłówki, krzyżówki, itp.) oraz metod interaktywnych (burza mózgów, mapa mentalna, plakat – folder, portfolio, eksperyment/doświadczenie, instruktaż, praca konstrukcyjna itp.), akceptowanie, że każdy słuchacz pracuje w swoim własnym rytmie i na odpowiednim dla siebie poziomie, określanie limitu czasu na daną pracę, stosowanie na lekcjach kart dydaktycznych tzw. kart pracy, które umożliwiają każdemu słuchaczowi przerabianie kolejnych partii materiału w swoim własnym tempie, stawianie poleceń typu: Spróbuj rozwiązać. Zrób, które możesz. Zrób, ile możesz. Rozwiąż, które chcesz. Napisz, ile zdążysz.

4.2.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie wykonanych projektów i ćwiczeń oraz na podstawie uzyskanych w trakcie kursu ocen z przedmiotu. W ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, formy przedstawienia. Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu. Kontrola osiągnięć uczestników powinna być systematyczna.

Proponuje się, aby osiągnięcia słuchaczy oceniać w zakresie zaplanowanych, uszczegółowionych celów kształcenia na podstawie:

- obserwacji indywidualnej pracy uczestnika,
- ocenę jakości wykonania zadań przez słuchacza,
- analizy zaangażowania uczestnika w pracę zespołową,
- opracowania i prezentacji projektów zawodowych,
- oceny wykonania zadanych prac domowych,

- oceny znajomości zakresu: zasad pielęgnacji powysiłkowej oraz odnowy biologicznej koni, charakteryzowania sportu jeździeckiego, zaprzęgowego i wyścigów konnych, przygotowania miejsca treningu koni i koni do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania, stosowania lonżowania w treningu koni, trenowania koni z uwzględnieniem ich wieku, formy użytkowania i stopnia wytrenowania. Stosowania, obsługiwanie urządzeń stosowanych w treningu koni, oswojania koni ze sprzętem i urządzeniami stosowanymi w sportowym, wyścigowym, rekreacyjnym i terapeutycznym użytkowaniu koni.

Umiejętności praktyczne proponuje się sprawdzać na podstawie obserwacji czynności wykonywanych przez słuchacza w trakcie realizacji ćwiczeń. Podczas obserwacji należy zwrócić uwagę na:

- wyszukiwanie i przetwarzanie rzetelnych informacji pozyskanych z różnych źródeł,
- poprawność merytoryczną wykonanych ćwiczeń praktycznych,
- umiejętność pracy w zespole.

Ważne kryteria oceny efektów kształcenia to: zaplanowanie wykonania zadania, dobór elementów oraz sporządzona dokumentacja. Możliwe są również inne sposoby i formy zaliczenia, takie jak: testy praktyczne, wykonanie projektów, próby pracy, aktywność uczącego się na zajęciach, prezentacje na forum grupy z przeprowadzonych prac.

5. Ewaluacja programu kursu umiejętności zawodowych

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
przygotowuje konie do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania (ek)	Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych	Przeprowadzenie testów sprawdzających, sprawdzenie ich przez nauczycieli	<ul style="list-style-type: none"> – Badanie na bieżąco w czasie trwania KUZ – Badanie osiągnięć edukacyjnych uczestników po ukończeniu pierwszego etapu nauki przedmiotu – Wyniki i analiza osiągnięć edukacyjnych uczestników po ukończeniu pierwszego etapu nauki przedmiotu – Ponowne badanie pod koniec kursu – Porównanie wyników, analiza – Ewentualne wnioski powinny posłużyć do modyfikacji programu nauczania.
stosuje lonżowanie w treningu koni (ek)	Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych	Przeprowadzenie testów sprawdzających, sprawdzenie ich przez nauczycieli	
trenuje konie z uwzględnieniem ich wieku, formy użytkowania i stopnia wytrenowania (ek)	Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych	Przeprowadzenie testów sprawdzających, sprawdzenie ich przez nauczycieli	
oswaja konie ze sprzętem i urządzeniami stosowanymi w sportowym, wyścigowym, rekreacyjnym i terapeutycznym użytkowaniu koni (ek)	Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych	Przeprowadzenie testów sprawdzających, sprawdzenie ich przez nauczycieli	

6. Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

6.1. Wykaz literatury

- 1) Bartle C., *Trening konia sportowego*, Galaktyka, 2014.
- 2) Balkenhol K., *Szkolenie ujeżdżeniowe według klasycznej szkoły jazdy*, wyd. Galaktyka, 2007.
- 3) Brouse D., *Trening konia*, Wiedza Powszechna, 2014.
- 4) Heuschmann G., *W poszukiwaniu równowagi*, wyd. Świadome Jeździectwo, Warszawa 2012.
- 5) Higgins G., *Jak porusza się twój koń*. Akademia Jeździecka, 2011.
- 6) Klimke I., Klimke R., *Podstawowe wyszkolenie młodego konia*, GALAKTYKA, 2009.
- 7) Kulikowska K., *Trening konia sportowego*, GALAKTYKA, 2010.
- 8) Łojek J., Łojek A., *Hodowla i użytkowanie koni, tom 1, 2*, SGGW, Warszawa 2013.
- 9) Pollmann-Schweckhorst E., *Trening konia skokowego*, AKADEMIA JEŹDZIECKA, 2006.
- 10) Pruchniewicz W., *Akademia jeździecka*, cz. 1, Akademia jeździecka, 2003.
- 11) Pruski W., *Hodowla Koni tom 1, 2*, PWRiL, 2007.
- 12) Puchała P., *Masaż konia recepta na zdrowie*, Happy Horse, 2014.
- 13) Roberts M., *Czego uczą nas konie*, wyd. Media Rodzina, 2002.
- 14) Savoie J., *Wszechstronne szkolenie koni*, GALAKTYKA, 2007.
- 15) Savoie J., *Od półparady do zebrania, wszechstronne szkolenie koni, cz. 2*, GALAKTYKA, 2017.
- 16) Schweckhorst E., *Trening konia skokowego*. Akademia Jeździecka hobby, 2006.
- 17) Skorupski K., *Psychologia treningu koni*, PWRiL, 2006.
- 18) Strasser H., *Rumak piękny i zdrowy*. Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, 2009
- 19) Swift S., *Harmonia jeźdźcy i konia*, GALAKTYKA, 2017.
- 20) Whitaker J., Whitelaw I., *Koń- kompendium wiedzy*, wyd. Multico, Warszawa, 2007.
- 21) *Zasady jazdy konnej, część 1*, podręcznik autoryzowany przez Polski Związek Jeździecki, 2003.

22) *Zasady jazdy konnej*, część 2, podręcznik autoryzowany przez Polski Związek Jeździecki, 2004.

23) *Zasady jazdy konnej*, część 3, podręcznik autoryzowany przez Polski Związek Jeździecki, 2005.

24) Słownik terminów jeździeckich www.equishop.com

25) Przepisy w poszczególnych dyscyplinach jeździeckich (PZJ, FEI).

26) Czasopisma branżowe „Hodowca i jeździec”, „Konie i rumaki”, „Koński targ”.⁷

6.2. Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

Pracownia jeździectwa i treningu koni wyposażona w:

- stanowisko komputerowe dla nauczyciela z dostępem do internetu, projektor multimedialny, ekran, drukarkę ze skanerem,
- szkielet lub model konia, projekt stajni, parkuru i czworoboku w formie zdjęcia, modelu lub schematu,
- przykładowy rodzaj siodła i ogłowia z wędzidłem,
- przykładową uprząż konną,
- przykładowe akcesoria jeździeckie,
- przykładowe akcesoria zabezpieczające (kamizelka, kask, rękawiczki),
- sprzęt do lonżowania (lonże, baty, wodze pomocnicze, pasy do lonżowania)
- dokumentację dotyczącą identyfikacji i użytkowania koni, instrukcje bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisy prawa i regulaminy dotyczące jeździectwa sportowego, wyścigów konnych, rekreacji konnej,
- przepisy w poszczególnych dyscyplinach jeździeckich (PZJ, FEI)
- filmy dydaktyczne i prezentacje multimedialne przedstawiające urządzenia do treningu koni, jeździeckie, pokazy koni i wyścigi konne, zawody w różnych dyscyplinach jeździeckich, obiekty stajenne i ich wyposażenie, pastwiska kwaterowe dla koni.

Szkoła zapewnia dostęp do ośrodka treningu koni z następującym wyposażeniem:

- stajnia i konie wierzchowe przygotowane co najmniej na poziomie klasy L (w skokach) i P (w ujeżdżeniu),
- para koni zaprzęgowych,
- siodlarnia i szorownia wyposażona w różne rodzaje siodła, np. skokowe, ujeżdżeniowe, wszechstronne, wyścigowe, ogłowia z różnymi typami nachrapników, różne rodzaje wędzideł, kantary, uwiązki, wodze pomocnicze (czambon, wypinacze, gogue, wodze Pessoa, podwójna lonża), pasy do lonżowania, uprząże konne,

baty do powożenia, przykładowe palcaty i baty ujeżdżeniowe, kaski i kamizelki ochronne, czapraki i podkładki do siodeł, ochraniacze, lonże, kawecan, baty do lonżowania, indywidualny sprzęt pielęgnacyjny dla koni, apteczkę weterynaryjną,

- wozownia (przynajmniej jeden pojazd konny),
- infrastruktura treningowa wyposażona w krytą ujeżdżalnię, plac treningowy z możliwością ustawienia parkuru i czworoboku, zestaw przeszkód skokowych, zestaw płotków i liter ujeżdżeniowych, lonżownik dla koni, wybiegi dla koni, myjkę dla koni, solarium dla koni, rampę do hipoterapii, karuzelę dla koni, urządzenie startowe opcjonalnie.

Szkoła zapewnia uczestnikom możliwość uczestniczenia w zawodach jeździeckich (jako zawodnik, obsługa parkuru lub czworoboku oraz pomoc w charakterze sekretarza sędziego).

7. Sposób i forma zaliczenia kursu

Kurs umiejętności zawodowych kończy się zaliczeniem w formie walidacji osiągnięć uczestnika kursu. Proponuje się zorganizowanie egzaminu końcowego z każdego przedmiotu, który stanowi podstawę zaliczenia kursu. Część efektów może być sprawdzana podczas wycieczek szkoleniowo - metodycznych i zajęć terenowych. W procesie oceniania należy zwracać uwagę na przestrzeganie dyscypliny pracy oraz przepisów bhp i ppoż., organizację stanowiska pracy, zaangażowanie w realizację zadań i jakość pracy.

Proponuje się, aby osiągnięcia słuchaczy oceniać na podstawie:

- obserwacji indywidualnej pracy uczestnika,
- analizy zaangażowania uczestnika w pracę zespołową,
- aktywności uczącego się na zajęciach,
- opracowania i prezentacji projektów zawodowych,
- jakości wykonania zadań przez uczestnika,
- jakości wykonania zadanych prac domowych,
- jakości wykonania ćwiczeń.

Sprawdzanie opanowania przez uczestnika wymagań programowych proponuje się sprawdzać różnorodnymi metodami:

- treści teoretyczne: testy jednopoziomowe, testy pisemne zamknięte (na dobieranie, typu prawda/fałsz, wielokrotnego wyboru), testy otwarte (z luką), testy ustne, interpretacji tekstów, prezentacje na forum grupy z przeprowadzonych prac.
- umiejętności praktyczne: testy praktyczne, próby pracy, prezentacje na forum grupy z przeprowadzonych prac, obserwacji czynności wykonywanych przez słuchacza/uczestnika w trakcie realizacji ćwiczeń.

Osoba prowadząca zajęcia decyduje o zaliczeniu testów sprawdzających. Test uznany jest za zaliczony, gdy uzyskano minimum poprawności:

- 50% - przy treściach teoretycznych
- 75% - przy treściach praktycznych

Uczestnik kursu umiejętności zawodowych, który otrzymał zaliczenie otrzymuje zaświadczenie o ukończeniu kursu umiejętności zawodowych ROL.01.5.Trening koni.

8. Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć

Tabela 5. Weryfikacja programu nauczania KUZ pod kątem zgodności z przepisami prawa oświatowego

Lp.	Program kwalifikacyjnego kursu zawodowego/kursu umiejętności zawodowych uwzględnia	Zawartość opracowanego programu zajęć (T/N)
1	Cele kształcenia (zadania zawodowe)	T
2	Efekty kształcenia	T
3	Kryteria weryfikacji	T
4	Warunki realizacji kształcenia w kwalifikacji (lub niezbędne do realizacji danej jednostki efektów)	T
5	Minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie lub jednostki efektów	T

Tabela 6. Weryfikacja programu KUZ pod kątem kompletności efektów kształcenia

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
ROL.01.5. Trening koni		
przygotowuje miejsce treningu koni (ew)	dobiera miejsce treningu, uwzględniając rodzaj i jakość podłoża, warunki środowiskowe i rodzaj treningu	Miejsce treningu koni
	ustawia cavaletti do szkolenia koni z ziemi i pod siodłem	Miejsce treningu koni
	ustawia korytarz do skoków luzem	Miejsce treningu koni
	ustawia czworobok ujeżdżeniowy	Miejsce treningu koni
	wymienia rodzaje przeszkód	Miejsce treningu koni
	rozdziela rodzaje przeszkód	Miejsce treningu koni
	ustawia parkur skokowy do celów treningowych	Miejsce treningu koni

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
ROL.01.5. Trening koni		
przygotowuje konie do pierwszego dosiadanania i zaprzężania (ek)	wymienia etapy przygotowania konia do pierwszego dosiadanania i zaprzężania	Przygotowanie koni do pierwszego dosiadanania i zaprzężania
	opisuje etapy przygotowania konia do pierwszego dosiadanania i zaprzężania	Przygotowanie koni do pierwszego dosiadanania i zaprzężania
	prowadzi konia w rękę	Przygotowanie koni do pierwszego dosiadanania i zaprzężania
	przeprowadza pierwsze zakładanie ogłowia i siodła lub uprząży	Przygotowanie koni do pierwszego dosiadanania i zaprzężania
	wdraża konia do pracy na lonży	Przygotowanie koni do pierwszego dosiadanania i zaprzężania
	przeprowadza pierwsze dosiadananie konia	Przygotowanie koni do pierwszego dosiadanania i zaprzężania
	przyzwyczajają konia zaprzęgowego do ciągnięcia	Przygotowanie koni do pierwszego dosiadanania i zaprzężania
	uczy konia prawidłowych reakcji na pomoce jeździeckie lub zaprzęgowe	Przygotowanie koni do pierwszego dosiadanania i zaprzężania
	przyucza konia do ciągnięcia pojazdu zaprzęgowego	Przygotowanie koni do pierwszego dosiadanania i zaprzężania
stosuje lonżowanie w treningu koni (ek)	wyjaśnia cele stosowania lonżowania	Lonżowanie w treningu koni
	wymienia elementy wyposażenia do lonżowania	Lonżowanie w treningu koni
	wymienia zasady lonżowania konia	Lonżowanie w treningu koni
	stosuje poszczególne etapy pracy na lonży zgodnie ze skalą szkoleniową	Lonżowanie w treningu koni
	lonżując konia, prawidłowo używa lonży, bata, głosu i ustawienia ciała	Lonżowanie w treningu koni
	stosuje różne sposoby przypięcia lonży	Lonżowanie w treningu koni
	wyjaśnia zasadność użycia sprzętu pomocniczego w lonżowaniu, np. czambon, gogue, wypinacze, wodze Pessoa, podwójna lonża	Lonżowanie w treningu koni
	stosuje sprzęt pomocniczy w lonżowaniu, np. czambon, gogue, wypinacze, wodze Pessoa, podwójna lonża	Lonżowanie w treningu koni
	dobiera bezpieczne miejsce do lonżowania	Lonżowanie w treningu koni
	dobiera obciążenia treningowe do wieku i stopnia wytrenowania konia	Trenowanie koni

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
ROL.01.5. Trening koni		
trenuje konie z uwzględnieniem ich wieku, formy użytkowania i stopnia wytrenowania (ek)	opisuje skalę szkoleniową stosowaną w treningu koni	Trenowanie koni
	wymienia zasady zawarte w kodeksie postępowania z koniem Międzynarodowej Federacji Jeździeckiej (FEI)	Trenowanie koni
	opisuje specyfikę treningu konia w zależności od formy jego użytkowania	Trenowanie koni
	przeprowadza trening konia wierzchowego i zaprzęgowego na etapie szkolenia podstawowego	Trenowanie koni
	opisuje rodzaje kondycji i konstytucji konia	Trenowanie koni
	ocenia kondycję konia	Trenowanie koni
	ocenia stan wytrenowania konia na podstawie parametrów fizjologicznych, np. tętna, oddechów i temperatury	Trenowanie koni
	ocenia stan wytrenowania konia na podstawie jego umiejętności	Trenowanie koni
	wymienia różnice między metodami szkolenia stosowanymi w jeździectwie klasycznym, naturalnym i western	Trenowanie koni
stosuje zasady pielęgnacji powysiłkowej oraz odnowy biologicznej koni (ew)	opisuje zabiegi odnowy biologicznej koni	Zasady pielęgnacji powysiłkowej oraz odnowy biologicznej koni
	dobiera zabiegi odnowy biologicznej	Zasady pielęgnacji powysiłkowej oraz odnowy biologicznej koni
	wyjaśnia zastosowanie preparatów farmaceutycznych przyspieszających powrót do całkowitej sprawności	Zasady pielęgnacji powysiłkowej oraz odnowy biologicznej koni
	wykonuje ćwiczenia rozluźniające konia	Zasady pielęgnacji powysiłkowej oraz odnowy biologicznej koni
obsługuje urządzenia stosowane w treningu koni (ew)	wymienia elementy wchodzące w skład bazy treningowej	Urządzenia stosowane w treningu koni
	charakteryzuje poszczególne elementy bazy treningowej	Urządzenia stosowane w treningu koni
	opisuje budowę, zastosowanie oraz regulację urządzeń do równania podłoża	Urządzenia stosowane w treningu koni
	obsługuje karuzelę i bieżnię dla koni	Urządzenia stosowane w treningu koni
	obsługuje urządzenia do zraszania podłoży	Urządzenia stosowane w treningu koni
	obsługuje solarium dla koni	Urządzenia stosowane w treningu koni
oswaja konie ze sprzętem i urządzeniami stosowanymi w	wprowadza konia do urządzeń startowych	Oswajanie koni ze sprzętem i urządzeniami stosowanymi w użytkowaniu koni

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
ROL.01.5. Trening koni		
sportowym, wyścigowym, rekreacyjnym i terapeutycznym użytkowaniu koni (ek)	wprowadza konia do solarium i myjki	Oswajanie koni ze sprzętem i urządzeniami stosowanymi w użytkowaniu koni
	wprowadza konia do karuzeli i bieżni	Oswajanie koni ze sprzętem i urządzeniami stosowanymi w użytkowaniu koni
	podprowadza konia do rampy stosowanej w hipoterapii	Oswajanie koni ze sprzętem i urządzeniami stosowanymi w użytkowaniu koni
charakteryzuje sport jeździecki, zaprzęgowy i wyścigi konne (ew)	wyszukuje w dostępnych źródłach przepisy dotyczące poszczególnych dyscyplin jeździeckich i wyścigów konnych	Charakterystyka sportu jeździeckiego, zaprzęgowego i wyścigów konnych
	wymienia zasady rozgrywania zawodów w poszczególnych dyscyplinach jeździeckich	Charakterystyka sportu jeździeckiego, zaprzęgowego i wyścigów konnych
	opisuje system szkolenia Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ)	Charakterystyka sportu jeździeckiego, zaprzęgowego i wyścigów konnych
	opisuje organizację sportu jeździeckiego PZJ, FEI	Charakterystyka sportu jeździeckiego, zaprzęgowego i wyścigów konnych
	określa zasady sędziowania podstawowych dyscyplin jeździeckich	Charakterystyka sportu jeździeckiego, zaprzęgowego i wyścigów konnych
	rozpoznaje niezgodności z przepisami występujące podczas zawodów konnych	Charakterystyka sportu jeździeckiego, zaprzęgowego i wyścigów konnych